

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nefrancoate nu se
primesc.
Manuscrise nu se returnează.
Insertiile
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
GIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenthaler & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII. Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarif și invo-
ială. — ERZSÉBET pe pagina
3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în vreoare și
ABONAMENTUL PENTRU ANSTRO-UNGARI:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.,
M-ri de Duminică 4 cor. pe rr.
PENTRU ROMÂNIA și străinătatea:
Pe un an 40 franco, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
ABONAMENTUL PENTRU BRAȘOV:
Administrațiunea, Piața mare
nr. 30, etajul I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
se plătesc înainte.

Nr. 222.

Brașov, Miercuri 8 (21) Octomvrie

1908.

Apponyi și iarăși Apponyi!

Unde te duci, unde te întorci, dai de Apponyi. Mai ieri-alaltăeri a ținut o vorbire la congresul interparlamentar din Berlin, în care înaltă până la al șaptelea cer pe Germani și se închina înaintea farmecului limbei germane ca a celui mai puternic element de cultura, iar astăzi vorbește cătră alegătorii săi din Jaszbereny laudându-se mai întâiu de toate pe sine că e sufletul culturai naționale maghiare și apoi tunând și fulgerând contra libertății și a drepturilor naționalităților din statul ungar, între carise află și Germanii cu limba lor.

Asta-i Apponyi, prototipul epocii triste de față prin care trece Ungaria, unde se resțată în sferă diriguitoare intoleranța, nesinceritatea și perversitatea în toate cestiunile mari de libertate, dreptate și egalitate a popoarelor țării; iar Apponyi aparține acestor cercuri, ba se mândrește — cum a făcut-o și la Jaszbereny — a fi înainte mergător și lucefar între cei ce vor să „fericească” după rețeta lor nenorocită despotică Țara ungurească și Ardealul.

N'a desfășurat Apponyi nimic alta înaintea alegătorilor săi, decât ideile sale vechi, afară de un singur moment nou ce privește situațiunea creată prin anexiunea Bosniei și accentuarea mai apăsată a planurilor ce le mai are și vrea să le ducă la sfârșit până când va fi la putere, ca să se poată zice, că Apponyi a fost acela care a pus capacul statului național maghiar. A vorbit firește mult de „națiune”, de interesele ei cum le înțelege el și de ceea ce se pretinde a se face și a se întrelăsa pentruca națiunea maghiară să se poată bucura și în viitor de toate foloasele și avantajele supremației sale.

Să știe, că jocul de cuvinte cu „națiunea” a ajuns la o mare perfecțiune în gura bărbaților conducători maghiari și că Apponyi îi întrece pe

toți. Venind vorba de reforma electorală, Apponyi, după ce a spus, că în puține săptămâni se va prezenta proiectul de lege dietei, și-a dat silința să convingă pe alegătorii săi, că pentru-ca „națiunea” să rămână „națiune” e neapărat de lipsă ca aproape toți factorii ce o compun să fie tranșiți la pământ și făcuți imposibili, adică, cum mai zice el, „neprimejdioși” pentru „națiune”. În câteva minute a întrebunțat cuaântul „națiune” în cele mai diferite și contrazicătoare înțelesuri.

„Nu putem să facem o săritură în întunec — zise Apponyi — de aceea am ticluit proiectul așa cum l'am ticluit, adică cu pluralitatea etc. Proiectul nostru are contrari onorabili, (aici înțelege pe kossuthiștii din opoziție), dar în ce atinge așa numita contra-coaliție, privim la svârcolirile ei cu mare liniște, căci cine sunt aliații? Mai întâiu socialistii internaționali, apoi urmează conducătorii naționalităților, cari stau pe picior de război cu statul maghiar unitar și în fine vin trupele auxiliare a acelor factori politici austriaci, cari privesc cu dușmănie la tot ce se petrece în Ungaria, cari aici pledează pentru liberalismul cel mai larg, pe când acasă sunt reacționari și se conduc de ideea nebună că pe ruinele unei Ungarii federalizate să poată încerca crearea Mării Austriei. Această contra-acțiune păsește pe față în contra noastră și de aceea sperăm că în apărarea intereselor uogare putem conta la sprijinul întregii națiuni”.

Ce înțelege aici sub întreaga națiune e greu de spus, căci dacă înțelege așa zisa „națiune unitară” atunci vine în directă contrazicere cu mărturisirea că conducătorii naționalităților, adică ai părții celei mari a populațiunii țării, sunt în contra proiectului lui Andrassy, iar dacă înțelege numai națiunea maghiară atunci mărturiseste Apponyi însuși, că celelalte naționalități se declară

prin conducătorii lor contra planului reacționar maghiar și pentru adevăratul progres democratic, și mai mărturiseste că, după a sa convingere, aceste naționalități dimpreună cu conducătorii lor dușmanii statului național unitar maghiar.

Ne oprim aici deocamdată. Cât despre regularea congruei și autonomiei catolice, cu care s'a mai falit Apponyi și care cestiune ne privește și pe noi mai de aproape, el a promis alegătorilor săi că va face minuni cu ea. E bun de gură — nu-i vorbă — și ca cineva să se știe lăuda mai mult pe sine ca Apponyi nici ea se poate crede. Rezultatele politice sale însă e cu neputință să corăspundă vorbelor și laudelor umflate. Despre aceasta se vor convinge Apponyi cu ai săi foarte curând.

Alegerile pentru congresul național al bisericii gr. or. române. Espirând mandatul de 3 ani al deputaților congresuali consistoriul din Sibiu a luat măsuri pentru alegerile cele nouă. Alegerile deputaților din cler în cele zece cercuri electorale din arhidieceză se vor face în 23 Octomvrie v. a. c. Alegerile de deputați congresuali mireni în cele 20 cercuri electorale se vor face în sinoadele parohiale Duminică în 26 Octomvrie v. Comisari consistoriali pentru alegerea deputatului din cler în cercul Brașovului a fost numit d-l protopresbiter V. Voinea, iar pentru alegerea deputatului mirean d-l adv. I. Lengher.

Lupta naționalităților din Ungaria în contra votului plural. »Pester Lloyd« publică următoarea declarație a deputatului slovac Milan Hodza despre atitudinea naționalităților față de intențiile guvernului maghiar: »Blocul în contra reformei electorale, pe care guvernul vrea s'o introducă în Ungaria, lucrează de câteva săptămâni. Dacă până acuma nu s'a aflat nimica despre asta, cauza este că noi n'am comunicat presei intențiunile noastre. Pluralitatea trebuie să dispară din viața noastră publică. Cu socialistii stăm în terminii cei mai buni, și suntem mulțumiți că în lupta noastră vedem destul succes.«

Votul plural și social-cresătini din Ungaria. Socialistii creștini din Ungaria întruniți Sâmbătă la Budapesta spre a protesta în contra votului plural, au trimis monarhului următoarea telegramă: »Votul plural, pe care guvernul voește să-l introducă în Ungaria, despoaie peste un milion de cetățeni de drepturile lor politice. Acest fel de vot este în contrazicere cu principiile moderne de dreptate și egalitate. El va face ca în continuu să crească încordările între tron și popoarele țării. Supuși fideli ai Majestății Voastre, Vă rugăm a nu tolera o astfel de rușine în țările coroanei Sf. Ștefan. Sprijiniți, Maiestate, votul universal și secret!«

Situația în Turcia. Ambasadorul turc la Paris a declarat eri, că guvernul său este hotărât a renunța la mobilisare, deoarece Bulgaria a dat asigurările cerute. Ambasadorul crede că în timp de 24 ore situația amenințătoare se va schimba în spre bine. De altfel Poarta a declarat ambasadorilor puterilor la Constantinopol, că recentele chemări sub arme nu înseamnă mobilizarea armatei turcești, ci numai completarea unor cadre de trupe, a căror număr a fost redus în timpul din urmă.

Protestul ambasadorului austro-ungar în contra mișcării de boicotare a avut efect. Poarta își dă cea mai mare silință pentru a împedeca această mișcare.

Unirea Românilor Bucovineni.

Publicăm în următoarele pactul încheiat în ziua de 10 Octomvrie între reprezentanții partidului democrat și național (Apărărist) bucovinean:

Partidul »Apărării« și partidul democratic se împreună pe temeiul următoarelor condițiuni:

I. Ambele partide primesc programul creștin-social. Statutul organic al partidului român creștin-social se va hotărî de viitoare organe comune în cadrul proiectelor făcute de d-nii Onisim Zurcan și Aurel Onciul.

II. Pentru conducerea partidului se va constitui sub presidenția d-lui Iancu cav. de Flondor o dirigență comună, compusă deocamdată până la alegerea pe baza statutului viitor din șase membri delegați de fostul partid »Apărărist« și șase delegați de fostul partid democratic.

III. În momentul constituirii dirigenței amintite vor apune atât »Apărarea Națio-

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Cele trei judecăți ale lui

Dumnezeu Tatăl.

de Albert Bratel.
(povestire)

I.

În pragul Raiului trei suflete se întâișează.

— Să-mi desvăluie fiecare din voi viața lui, — zice Dumnezeu Tatăl. Vă voi întreba pe rând pe fiecare.

Ele stau în genunchi în fața lui.

— Făcut-ai — zise cătră cel dintâi — ai făcut tu în viață mai mult bine decât rău?

— Am făcut — răspuse acesta — mai mult bine decât rău: dar binele acela îl făceam ca să plac draguia pe care îl iubiam, iar nu pentru dragostea binelui însuși. El îmi zicea: »Fiți buni, și eu am fost, »fiți milostivi«, și eu am fost, »lăpădați-vă de voi înși-vă pentru alții«, și m'am supus; iar aprobarea lui mi-era mai plăcută decât a conștiinței mele. Pe alocurea iarăși, am făcut, am cuvântat, am gândit răul; dar, o Părinte! ceea ce mă făcea să sufer atunci nu izvora doară din

gândul că am făcut răul, ci din acela că m'am îndepărtat dela dânsul; iar muștrarea lui pedepsia mai aspru decât orice osândă...

— Numai așa ai suferit? — zise Dumnezeu.

— Părinte, tu care vezi inimile, știi bine că nu! Adese grija însăși de a-i plăcea m'apăsa statornic; căci el nu lua în seamă silințele mele; iar jertfele îmi apăreau zădarnice... Atunci ridicam spre el o voce sfioasă: precum un călător, pierdut printre ghițuri, își chiamă călăuza care-l uită, așa-l strigam eu ca să mă mântuiască! O vorbă, o privire mi-ar fi umplut sufletul de bucurie. Dar el rămânea mut, în seninătatea lui, străin de durerile mele, disprețuind slăbiciunile mele de femeie... Atunci, oh! atunci sufeream, atunci viața îmi părea aspră, și mă cuprindea dragul morții: e așa de greu pentru o inimă de femeie să se lipsească de stăpân! Dar când se milostivea să caute spre mine, cât de tare mă simțiam atuncea! Ce ușoară îmi apărea sarcina iarăși! Ce ușor era totul!

— Îți închipui — zise Dumnezeu — că ai fost singură iubită de el?

Mereu ingenunchiată, ea își ridică capul, și zise cu accentul unei umilințe sincere:

— Nu-s atât de someață. Un om de

felul lui nu-i al unei femei, el e al omnirii întregi... Nu, eu nu mă mândream că-i sunt trebuincioasă. Pentru el, dragostea mea nu prețuia mai mult decât lumina unei făclii în bogăția soarelui din amiază... Dar ce-mi păsa? Să mă fi lăsat doară să-l iubesc; să se fi îndreptat din când în când privirea lui spre mine!... Iar bunăvoința aceasta nu mi-a fost refuzată.

Ea zâmbi, un zîmbet luminos.

— Prin el, Doamne, toate încercările tale, toate năcăzurile îmi păreau ușurate; întreaga mea viață se lumina: binele nu mai era binele numai, el era bucuria, era fericirea; jertfa era o desfătare.

— Așa că — zise Dumnezeu Tatăl — tu ți-ai avut răsplata.

Ea-și aplecă capul umilită.

— O recunosc, o Părinte! Bucuriile mi-au fost mai mari decât suferințele.

— Du-te, dar, în Purgatoriu — zise Dumnezeu Tatăl. Veți aștepta acolo să-i vie și lui ceasul; iar așteptarea lui îți va fi tovarăș... Căci și altfel — adăogă Dumnezeu cu un zâmbet — fără el Raiul însuși zădarnic ți-ar fi.

II.

Atunci vorbi sufletul cel de-al doilea. Drept, pe cei doi genunchi, cu trupul țepăn, așa cum vezi statuetele pe vechile

morminte, el zise, fără a aștepta ca D-zeu să-l întrebe:

— Stăpâne, tu m'ai văzut părăsind pământul întărit cu sfânta cuminecătură, deslegat de păcate și curățit de biserică ta: iată-mă fără teamă în fața ta. Căci am practicat virtutea în fie care clipă a vieții mele; și din copilărie, am fost supus regulilor credinței. La vârsta patimelor, am renunțat la lume, la plăcerile ei; am părăsit totul pentru tine.

— Ai practicat — întrerupse D-zeu Tatăl — ai practicat tu bine cele trei virtuți?

— Stăpâne, tu întrebi de asta? — zise el, cu o nuanță de mirare în voce. Tu care străbați conștiințele, tu-mi cunoști Credința, curată ca diamantul, tare ca el: nici când n'a încercat-o vre-o îndoială. Cât pentru Speranță, ea a fost pentru mine siguranță: nu eram oare asigurat că mă bucur, într-o veșnicie prea fericită, de iertarea câștigată pentru mine de Domnul nostru Isus Christos.

— Dar Milostenia — întrebă D-zeu Tatăl — cum ai practicat-o?

— Am dat din cele ce ni-s'au prisosit pentru toate operele de milostenie, începând cu cerșetorul din colțul străzii și isprăvind cu dinariul Sfântului Petru; am făcut, cu mâinile mele, haine pentru săraci, și am umblat pentru ei cu discul pe la

nală» și »Apărarea Neamului» cât și »Voinea Poporului» și se vor înlocui prin un singur ziar oficial, scos sub controla dirigenței comune.

IV. În caz, că până la alegerile viitoare nu va urma o fuziune totală a ambelor fracțiuni, respectivele mandate se vor împărți egal între ele, rămânând rezervat dreptul fiecărei fracțiuni, de a nomina candidații pentru mandatele rezervate ei. Cercurile electorale se vor împărți în bună înțelegere, respectându-se în prima linie posesiunea actuală. Lipsind momentul acesta, în caz de neînțelegere, vor decide sorții.

V. Este oprit cumulum următoarelor mandate :

a) al unui mandat în cameră cu un mandat în comitetul țării, în consiliul școlar al țării sau în consiliul comunal din Cernăuți ;

b) sub condiția stabilizării președintelui băncii țării mandatul acesta cu orice alt mandat în corpurile legiuitoare.

VI. Ambele fracțiuni se obligă, să așeze integritatea bisericii ortodox-orientate precum și cea a fondului religios.

VII. Ambele fracțiuni vor stăruia la organele competente, ca Centrala și băncile raiffaisiane să se reorganizeze conform principiilor și sistemului raiffaisian, după ce se va fi constatat prin o comisiune specială emisă de dirigența comună eventualele defecte.

VIII. În genere ambele fracțiuni vor combate orice separatism și orice politică română afară de partid, menținând principiul, ca toate diferențele politice între Români Bucovineni să se tranșeze în sânul partidului.

IX. Așiderea se va combate oricare politică din afară ce contravine intereselor poporului român, precum și persoanele cari conduc o atare politică.

Subsemnații sunt înțelegi cu precedentele, acceptează întreg cuprinsul lor și întăresc perfecțiunea pactului prin iscăliturile lor proprii.

Cernăuți, 10 Oct. 1908.

Aurel Onciul, Florea Lusu, Gheorghe Tofan, Petru Popescu, Nico Mihalescu, Dr. Ștefan Saghin, Dr. Teodor Tarnavșchi, Dori Popovici, Atanasie Gherman, Zaharie Percec, Gheorghe Sărbu, Dr. Vasile Bodnărescu.

Ziarul »Românul» însoțește încheierea acestui act important cu următoarele cuvinte :

Tratativele ce au urmat cu aceasta ocazie între delegații respectivi au decurs în cea mai bună înțelegere, astfel că nu s'a iscat nici o singură notă discordantă. Experiențele făcute în lupta anilor trecuți nu au lipsit să modereze toate exagerările reciproce ce se obișnuiau mai înainte și astfel s'a creat de sine baze înțelegerii pe care se ridică astăzi clădirea impozantă a unirii noastre naționale... Dată fiind garanța unei organizări a poporului nostru pe bază națională creștin-socială în privința meritorică cu greu va mai fi adăus ceva. Osebirea ce se continuă în actul de împăcare prin noțiunea, partidul național și partidul democrat avem bună speranță că va trebui să înceteze cu momentul, când intrând cu toții în aceeași luptă contra

bogați: asta pentru trup. Dar caritatea cere mai mult; ea se adresează și — și mai presus de toate — sufletului. Am propovăduit credința în juru-mi și am recomandat practica datorințelor religioase de câte-ori mi-s'a ivit ocaziunea: în chipul asta am mântuit mai multe suflete din lanțurile Satanei.

Și tăch, isbânditor, asigurat. Dar vocea lui Dumnezeu reluă, mai grav:

— Nu asta-i virtutea cea mai minunată. Caritatea, adecă iubirea: când și cum ai iubit pe deaproapele?

Cam turburat în siguranța lui, reluă totuși, fără să schimbe ceva din atitudinea sa țepănană;

— Stăpâne, n'am purtat grija de a-mi lega sufletul de vre-o creatură, știind că ele trec și că tu singur rămâi. Nici-odată nu mi-am mântuit trupul prin atingerea vre-unui om, nici nu mi-am pângărit sufletul prin patimio-menestii. Am iubit, după biserică, ori-ce ființă botezată și supusă ritului său, considerând întrânsul nu creatura cărnosă și păcătoasă, ci numai sufletul mântuit de Isus Christos; și le-am dorit tuturor mântuirea veșnică.

Glasul divin reluă aspru :

— Dar acei ce plâneau, acei ce sufereau, ce le ziceai acestora ?

El își ridică nesimțit capul :

— Doamne! — zise cu glasul lui fără timbru, — tu mă pui la încercare, căci tu toate le cunoști. Celor ce plâneau, celor ce sufereau le ziceam: »Pocățiți-vă,

dușmanilor din afară ne vom arăta conștienți de unul și același ideal, de binele neamului ce-l vom iubi cu abnegațiune până la moarte.

Adunarea de popor în Miercurea.

Adunarea poporală din Miercurea, convocată pe 18 l. c. a avut un succes de-a-vârșit. Peste 1500 de Români din Miercurea și jur au luat parte, îmbrăcați în haine de sărbătoare. Adunarea s'a ținut în curtea bisericii, după-ce a fost interzis de autorități a se ține în piață, cum a fost proiectat. Pe la 12 oare s'a deschis adunarea alegând de președinte pe venerabilul protopop Ioan Droc și de secretar pe avocatul Dr. Schiau.

Doi oratori esceleți au grăit poporului în deplină cunoștință de cauză și în stil poporal, pe înțelesul tuturor. D-l Dr. Liviu Lemenyi, care a fost invitat anume, a vorbit cu avânt și cu mare putere de convingere, folosindu-se de pilde și asemănări potrivite, despre situația politică și despre proiectul mae-trit al lui Andrássy. A arătat cât de forțat, nedrept și păgubitor este pentru noi acest proiect. A accentuat, că noi, cum și mulți alții din Ungaria, cerem votul universal nefalsificat, drept și cinstit, cerem legea cu »omul și votul».

Al doilea vorbitor, d-nul Dr. George Măcelar, adv. în Miercurea, s'a ocupat în deosebi cu împărțirea nedreaptă și obraznică a cercurilor electorale și în legătură cu aceasta a sfătuit poporul să învețe carte, să învețe a scrie și ceti.

Vorbirile au fost des subliniate prin vii aprobări și oratorii aclamați cu entuziasm.

În fine d-l Dr. Schiau propune și adunarea primește cu mare însufletire a se exprima deputaților naționaliști, îndeosebi deputaților noștri, deplină încredere, iar Maj. Sale se trimite o telegramă omagială.

Adunarea a fost o manifestație impunătoare pentru votul universal și a decurs în ordine exemplară și cu mare însufletire. Din loc și împrejurime au luat parte un număr considerabil de inteligenți, preoți, proprietari etc. Din Sibiu, afară de d-l Dr. Liviu Lemenyi, care a fost însoțit de fiica sa d-ra profesoară Nora, au luat parte d-nii Silvestru Goldovan și I. Busu, cand. de adv. Au fost invitați a participa și d-nii deputați Dr. Maniu și Dr. Vlad, dar fiind împedeți și-au scuzat telegrafice absentă.

Cor.

Arta stenografiei.

Se știe, că anul trecut s'a introdus la gimnaziul român din Brașov un curs special pentru învățământul stenografic sub conducerea d-lui Nicolae Mohan, un bun cunosător al acestei arte, care a și scos spre scopul acesta un manual litografiat foarte practic și potrivit aranjat pentru cei ce doresc să învețe stenografia. Anul acesta cursul se continuă și precum aflăm s'a înscris deja un număr destul de mare de elevi români, cari doresc să urmeze acest curs.

căci Dumnezeu vă pedepsește; lăsați să treacă ceasul acesta cum trece o furtună, și bucuriile veșnice vă vor mângâia: voi nu sunteți aici pe pământ decât ca să vă mântuiți, e păcat să ceri mântuirea din suferință.

— Dar tu uitai — zise Dumnezeu Tatăl — vorba aceasta la Fiului meu: Plângeți cu aceia ce plâng. Ai uitat, iarăși, că a zis: Iubiți-vă unul pe altul; și tu uitai să iubești! Tu ai uitat totul înimă nemiloasă, suflet mândru, tu ai să le iai dela capăt pe toate. Intoarce-te pe pământ, unde vei începe iarăși viața. Te pedepesc să iubești un om, care nu te va iubi, prin el vei cunoaște iubirea în lacrimi... Căci, nu numai că nu te va iubi, dar iubirea ta îi va fi spre greutate, și cu toate acestea tu nu te vei putea desface de el. Te va zdrobi fără milă, și cu toate suferințele tale, tu-l vei iubi mereu.. În sfârșit, umilită de iubire, alinată prin lacrimi, inima ta se va muia, iar tu vei învăța să iubești creaturile așa cum voesc eu să fie iubite. Ai păcătuit prin mândrie, uitând că de când cu păcatul Evei am supus pe femeie bărbatului... Ai păcătuit prin egoism, uitând că dacă ți-am dat o inimă, am făcut-o asta ca tu s'o deschizi și s'o dai... Pleacă! cea mai neînsemnată lacrimă a unei păcătoase e mai presus decât virtutea ta neșovăitoare, învăță să iubești suferind.

El zise, iar ea a și perit în nemărginirea dintre lumi.

(V. urmă.)

Din acest incident d-l Mohan ne trimite spre publicare rândurile de mai jos, prin care se atrage atențiunea celor chemați și celor doritori de a urma un atare curs, asupra importanței stenografiei. Iată ce ne scrie d-l N. Mohan :

Stenografia încă face parte din literatura unui popor ce se pretinde a fi cult. Literatura română nu puțin a înaintat într'un timp relativ scurt, prin impulsul ce l'au dat pe toate terenele bărbății de spirit și de inimi nobile

Dacă ne vom pune însă în comparațiune cu alte popoare din Europa, ne vom convinge că ne lipsesc încă multe științe și arte cu cari se întrec alte națiuni. Ne lipsește cu desăvârșire între altele și arta de care se folosesc popoarele bogate în literatura modernă, ne lipsește exercitarea scrierii stenografice — stenografia română, ca artă aplicabilă în toate direcțiunile v. eții omenești.

Stenografia a fost introdusă mai cu samă de Francezi, Englezi, Italiani și dela 1832 a apărut această știință și la Maghiari în literatura lor. La Germani, mai vârtos dela 1863 începând, s'au ivit numeroși stenografi, cari o folosesc în casele de comerț, la bănci, în cancelariile advocaționale, redacțiuni etc. introducând studiul ei până și în școlile elementare.

Nu mai poporul român se pare a fi încă străin în cunoașterea acestei scrieri practice. În 1864 apar pe lângă marele număr de stenografi germani și stenografi români, fericții Dumitru Racuciu și Moise Branice, pe lângă vestiții stenografi maghiari Konyi și Fenyvesi, toți ca stenografi în dieta Transilvaniei.

Dar importanța stenografiei s'a simțit chiar și în timpurile antice, la Egipțeni, Romani, Greci și Judei, cari în adunările lor aveau stenografi, a căror oficiu era, de a însemna vorbirile oratorilor publici.

Un merit deosebit în dezvoltarea și propagarea stenografiei la Romani, a avut Tirone, pe care l'a imitat stenograful Franz Xaver Gabelsberger, iar pe acesta l'au imitat și imitează cei mai mulți stenografi germani, englezi, maghiari și ruși. Numai Români, mai cu samă cei din Austro-Ungaria, se par că nici nu știu, că există o asemenea artă.

În România încă nu se prea uzitează stenografia, decât mai mult în parlament, iar la Bănci, în case comerciale se aplică, tot numai stenografi francezi, pe lângă salare foarte favorabile.

Azi, când și neamul român se silește a înainta și a ajunge alături cu alte națiuni înaintate în cultură, trebuie să ne hotărâm a avea voința și răbdarea pentru a ne pune cu puteri unite la învățarea stenografiei, și anume a celei după sistemul lui Gabelsberger, cel mai lătit sistem, imitat dela stenografi antici Romani, ca un sistem ușor și aplicat bine și în limba română.

Fericții Racuciu și Branice s'au ocupat mult cu studiul stenografiei române, căci altcum nu ar fi ajuns ca atari în dieta Transilvaniei la a. 1863/4 După mai multe încercări și studii, au observat, că pentru limba română, care e atât de bogată în vocale, este sistemul Gabelsberger aplicabil la toate limbile, latină, italiană, germană etc., fără ca să periclitizeze limba vre-uneia din aceste națiuni.

Ce se ține de învățarea stenografiei, e destul de ușoară, se recere numai voință și răbdare, ca după un an de studiu să se poată stenografa fie-care cuvânt unui vorbitor care nu vorbește prea iute.

Cu această ocaziune rog pe domniile directori și profesori ai școlilor noastre din Brașov, unde s'a ținut deja în a. școlar 1907/8 curs de stenografie, să binevoiască a îndemna și după posibilitate chiar a obliga tinerimea la învățarea acestei științe practice.

Totdeauna recomand tinerimei noastre dela gimnaziul și școlile comerciale, de a nu întârzia a învăța stenografia ca știință modernă, și în scopul acesta le recomand totdeauna voință și răbdare.

Brașov, 14/X 908.

Nicolae Mohan.

STIRILE ZILEI.

— 7 Octomvrie v.

Comitetul societății pentru fond de teatru român a ținut ieri în Brașov o ședință, în care a rezolvat mai multe afaceri de ordin administrativ. Între altele s'a votat simpatie și cunoscutului nostru conservatorist Nicolae Brălianu un ajutor de 1000 cor., pentru ca să-și completeze studiile sale la conservatorul de muzică din Viena.

Instruarea analfabazilor. Comitetul central al reuniunii învățătorilor din diecesa Aradului s'a ocupat în ședința din urmă cu angajamentul luat din partea tuturor învățătorilor, în adunarea lor generală trecută, de a ține la iarnă cursuri cu analfabeții din satele lor, pentru a-i învăța pe aceștia să scrie și să citească, și a hotărât, să inziste, ca învățătorii să se țină de angajamentul luat.

Vatra Luminoasă. Eri la oarele 10 jum. a. m. s'a făcut în București punerea pietrei fundamentale a noului local al »Vetrei Luminoase» în prezența M. S. Regina. Majestatea Sa a sosit în gara de Nord la oarele 10 și a fost primită de un mare număr de membrii din capitală și din provincie ai societății »Vatra Luminoasă». După amiază și seara s'au dat mari serbări în parcul Carol I. (fosta expoziție).

Vânătoare »domnăscă». Vineri dimineața — scrie ziarul »Țara Oltului» — cu trenul de 8 oare a sosit în Făgăraș președintele dietei d-l Justh Gyula invitat de d-l deputat Dr. Șerban, la o vânătoare de urși. D-l Justh a plecat din Budapesta boierește, cu vagoanele sale proprii. La gară a fost întâmpinat și primit pe lângă d-l deputat Dr. Șerban de către d-l comite suprem Széll József și căpitanul orașenesc Kis Árpád. Dela gară luând loc în trăsura d-lui Dr. Șerban, premerși de trăsura căpitanului orașenesc, a tras la casele d-lui deputat, unde a luat dejunul. La oarele 5 după amiază au plecat în trăsuri la Șinca-veche, în ale cărei păduri se face vânătoare. Cina a luat-o în biroul comunal. Iar noaptea o va dormi în vagonul propriu, care s'a expedit spre acest scop la Șinca-veche, atașându-se o locomotivă, ca să-l încălzească. Vânătoarea va dura trei zile, apoi d-l președinte se va întoarce la Budapesta, fără a mai reveni la Făgăraș. Din Făgăraș participă la vânătoare numai d-l comite suprem și d-l deputat Șerban.

Inaugurarea bibliotecii »Ligei culturale». Din București se scrie că Duminecă s'a inaugurat biblioteca Ligei culturale, în localul ei din strada Fântânei Nr. 1. După oficierea unei slujbe religioase a vorbit cel dintâiu d-l profesor universitar D. Onciul. D-sa a arătat că Bucureștiul e singura capitală din Europa, care nu posedă o bibliotecă. Biblioteca Academică, precum și Fundația universitară »Carol I.» nu sunt accesibile publicului mare. Se simțea nevoia unei biblioteci ca aceasta a Ligei, care să poată folosi tuturor. D-l Sava Șomănescu, președintele Ligei, a spus că o eră nouă se arată în viața noastră. Curentul naționalist din ce în ce mai puternic dă cheazăia unui viitor frumos. Ar fi o rușine ca în secolul al XX noi să rămânem în urma neamului turcesc, poporul cel mai fatalist care astăzi prinde a se desvolta în libertate și unire frățescă, noi mai ales, cari avem datorii mari și față de frații noștri. Dorește ca biblioteca să dea roadele la cari trebuie să ne așteptăm. În urmă s'au desfășurat nenumărate volume din biblioteca populară a Ligei culturale, precum și cărți postale ilustrate cu subiecte din trecutul nostru, toate artistice executate de tipografia soc. »Neamul Românesc». După numerosul public care a asistat la această serbare, se pare că lumea a început să se intereseze din nou de activitatea Ligei.

Necrolog. În 17 l. c. n. a încetat din viață directorul sucursalei băncii comerciale din Pesta Adolf L. Adler la Viena, unde plecase să-și caute de sănătate. Adolf Adler, care în urma poziției sale s'a bucurat de mare trecere în societatea brașoveană, moare în etate de abia 43 ani, lăsând în adânc doliu familia sa și numeroși săi cunoscuți. Rămășițele pământești au sosit azi dimineată în gara Brașov, de unde au fost duse în casa rece a cimitirului israelit, iar la oarele 3 p. m. a avut loc înmormântarea în prezența unui public numeros.

Bursele Academiei Române. Academia română a acordat din fondul Adamachi, următoarele burse pentru specializarea în străinătate: D-lui inginer Const. Budeanu, spre a studia electrotehnica la Paris, d-lui inginer Aurel Smântănescu spre a studia ingineria agricolă la Berlin și în alte țări, d-lui I. Scriban licențiat în științe dela facultatea din Iași, pentru facerea de lucrări practice de zoologie comparată la universitatea din Heidelberg (Germania) și la Roscoff (Franța). Bursele sunt de câte 300 lei lunar, plus spese de transport și taxele școlare. Bursele sunt socotite ca începând dela 1 Decemvrie a. c.

Moartea unui general japonez. Din Tokio vine știrea despre moartea mareșalului Nodzu, cunoscutul general japonez din războiul ruso-japonez.

Atentatul contra lui Sandanski. Știri mai nouă din Salonic anunță că Sandanski, cunoscutul șef de bandă bulgară, a fost grav rănit la urmă, și că cei doi însoțitori ai săi au fost omorâți. Atentatul s'a comis la Boșneak-han, iar atentatorul Tane Nicolov a reușit să scape. Toate eforturile poliției de a pune mâna pe atentator au rămas zadarnice.

Expoziția de poame din Avrig. Ni se scrie: Duminică, în 18 Oct. n. c., s'a deschis cu mare solemnitate a 5-a expoziție de poame, struguri și derivatele lor, aranjată de Reuniunea română agricolă sibiliană în Avrig. Expoziția și ca aranjament și ca material, cu considerarea la toate împrejurările din Avrig, pare a înțelege toate expozițiile de poame aranjate până aci. Numărul exponenților peste 600 cu o mulțime de soiuri mere, pere, gutui struguri și derivatele lor (compoturi, dulceturi, must, vin, etc.) Expoziția de poame, inclusiv expoziția de mașini și unelte agricole a firmei C. F. Jikeli din Sibiu, umple 2 mari sale din etajul școlii, iar a 3-a sală cuprinde în sine productul acului și al răsboiului, ocupația de predilecție a femeii avrigene, grupate sub mândrul stindard al »Reuniunii femeilor rom. din Avrig«, de sub conducerea înțeleaptă a veneratei presidente Ioana Maxim. Expoziția lucrurilor de mână femeiești e un adevărat juvaer. Această expoziție cuprinde cam 500 obiecte (covoare de pat și de masă, perdele, culmi, leșnicuțe, căpătaie de culmi, traiste, ștergare pentru icoane, fugătoare de masă, vașuri, etc.)

Cuvântul de deschidere l'a rostit v.-presid. reu. d-l I. Chirca, vorbind despre însemnătatea culturii poamelor din toate punctele de vedere. Profesorul Dr. P. Span a vorbit cu căldură pentru îmbrățișarea pe scară mai întinsă a negoțului de poame, iar secretarul Tordășianu, tractând despre partea instructivă a expoziției, pune în vedere, că comitetul Reuniunii în conțelegere cu cel aranjator local, în frunte cu neobositul notar Ioan Răduț, totodată president, a făcut dispozițiune, ca în zilele proxime expoziția să fie cercetată corporativ de copiii de școală din comunele vecine, cu cari ocaziuni vor ține prelegeri din pomărit și anume: Marți d-l N. Iosif din Aciliu, Miercuri d-l A. Cosciuc din Sibiu, Joi d-l I. Chirca, v.-presid., Vineri d-l A. Cotciuc și Sâmbătă d-l I. Chirca și d-l Dr. P. Span.

Mari ninsori și frig se anunță din toate părțile țării. De ieri seara a început să ningă și în Brașov.

Mulțumită. Subscrișii rugăm pe toți stimații domni și stimatele familii, cari din incidentul trecerii dela aceasta viață a preia iubitei noastre fice *Maria* au binevoit a ne adresa sincere condolențe, să primească profunda noastră mulțumită. — *M. Ludaș* în 19 Oct. 1908. *Nicolae Solomon*, protopop. *Eleonora n. Vlassa*.

NECROLOG. Subscrișii cu inima înfrântă de durere aducem la cunoștință tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoscuților trecerea din viața pământească la cele eterne a scumpului fiu, frate, nepot, cumnat și văr *Dr. Emil D. Babescu* practicant la tribunal întâmplat după grele suferințe azi în 17 Octomvrie st. n. a. c. la oarele 4 d. a. în etate de 24 ani. Osămintele scumpului defunct se vor așeza după ritul bisericii gr. or. rom. în cimiterul orașenesc din Oradea mare în 18 Octomvrie orele 3 d. a.

Oradea-mare, la 17 Octomvrie 1908. *Julian Babescu* și soția *Maria Nusz* părinți, *A. exiu*, *Iuliana măr. Miklósi*, *Victor frați* și soră, *Moise Babescu*, *Nicolae Miklósi* unchi și cumnat, *Moise*, *Hermine* și soțul *Iosif Petcu*, *Aurel veri* și verișoară.

Odihnească în pace!

Sinodul de toamnă din Ludoșul de Mureș.

Din marginea Câmpiei 16 Oct 1908.

Mult Stimată Redacțiune! Joi în 15 a l. c. s'a ținut în parohia gr. cat. *Tăușeni* sinodul de toamnă al districtului protopopesc gr. cat. *Ludoșul de Mureș* sub presiul Venerandului protopop *Nicolae Solomon*, cu un program din 14 puncte, cari cuprindeau toate afacerile mai serioase și ardente, ce ating bisericile și școlile din acest district. După ce celelalte puncte din program afară de punct 7 și 9 conțin cestiuni numai de importanță locală deși s'au pertractat și desbătut cu toată seriozitatea și demnitatea, vin a Vă face un raport numai despre ce s'a decis față cu cuprinsul acestor două puncte.

În punct 7 din program se cerea să se constate, cari școli din acest district au

edificii corăspunzătoare legii, și cari dintre toate se pot susține fără ajutor de stat? S'a constatat, că edificii corăspunzătoare au școlile din parochiile: *Ludoșul de Mureș*, *Bogata de Mureș*, *Lechința de Mureș*, *Jelânzelul*, *Căpușul de Câmpie*, *Șeșușă*, *Iudiul de Câmpie* și *Coseul*; dară cu toată acestea fără ajutor de stat nu se poate susține decât singur școala din *Ludoșul de Mureș*. Deci s'a decis și impus preoțimei districtuale, să stăruiască din răspuțeri, ca până în 1910 unde numai se va putea, să se edifice școli corăspunzătoare legii, — fără de care condițiune se știe, că nici ajutorul de stat nu se poate căpăta.

Punct 9 din program conținea: decisiunea că în vederea regulării congruei și pentru preoțimea gr. cat. câte procente se solvească aceasta la fondul deficiențelor și al văduvelor preotese și orfanii de preoți pe viitor?

După punerea pe tapet a acestui punct, preotul din *Lăpușul de Câmpie Vasiliu Suciu* a făcut propunerea, că ar fi bine, ca de aci încolo toată preoțimea din *cura animarum* să se împartă numai în 3 clase și anume: purtătorii oficiilor protopopești, iară osebire de aceea că sunt protopopi actuali ori vico-protopopi să se pună în clasa I, și să solvească anual la acel fond câte 120 coroane. Preoții cu calificatiune deplină, adică cu matură și 4 ani de teologie în clasa II. să solvească anual câte 80 coroane, iară preoții fără matură și cu pregătire teologică mai puțină adică bialistiți în clasa III și să solvească anual suma de 40 coroane la fond ceea ce ar face o contribuție de câte 5% a salariilor sau a tuturor venitelor fiecăruia și prin care fondul încă ar crește destul de bine și nici preoțimea nu s'ar putea simți prea îngreunată. Tot în legătură cu această clasificare preoțimea din clasa I. la caz de deficiență să fie remunerată anual cu câte 1200 coroane, cea din clasa II cu câte 800 coroane și cea din clasa III cu câte 400 cor.

Contra acestei propuneri s'a făcut o alta ca să nu se solvească la fondul numit câte 5% ci numai câte 2%, dară nefăcând nici un aderent propunerea lui *Suciu* primită de toți fără nici o modificare s'a ridicat la valoare de conclud al sinodului.

După terminarea agendelor sinodale, a căror dezbateri a ținut 4½ ore, după 3/, oare ne-am așezat la masa ospitală a fratelui preot local *Beniamin P. Lupu*, unde printre alte povești s'a exprimat chiar din partea venerabilului președinte dorința, ca pertractările acestui sinod și în spețial conclusele de importanță generală să se publice în unul din ziarile noastre românești, eară cu acest raport întreaga preoțime adunată în sinod a însărcinat pe subsemnatul.

Din cauză însă că ziarul »Unirea« din Blaj de mai mult timp e condus de un spirit foarte intolerant ca să nu zic arrogant, și adese se dimitte prin publicările sale la rolul unor fițuici *à la Kolozsvári friss Ujság*, după cum face și în Nr. 35 a. c. în care publică un extras foarte greșit din o corespondență a mea publicată în »Gazeta Transilvaniei« Nr. 182 a. c. tot în afacerea congruei și a întregirii fondului deficiențelor; ba ce-i mai mult la rectificarea făcută de mine într'un număr ulterior al »Gazetei« față cu această eroare regretabilă în Nro. 37 a. c. face o notiță în poșta redacțiunii, prin care, dacă nu mi-a putut pune lăcat la gură, ca să nu demasc minciuna, mă încarcă cu epitetul de *sancta simplicitas*, eu ca incredințatul preoțimei districtuale m'am decis să nu public decursul acestui sinod în »Unirea« ci în »Gazeta Transilvaniei« pentru că prin insulta ce mi se aduce prin sus pomenita notă din Nr. 37 întregă preoțimea districtuală s'a simțit foarte neplăcut atinsă.

Deci ca să se convingă Domnii de pe lângă »Unirea«, că eu în mijlocul fraților și a cunoscuților mei mă bucur de toată iubirea și respectul, mi s'a impus, ca în legătură cu acest raport se resfrâng și reducă la valoarea lor aberațiunile redacțiunii din nota Nr. 37 a »Unirei« a. c. ca să se vadă că nu numai Domnialor au învățat carte și că judecata ce o au foarte de multe ori e greșită și confuză; de aceea declar tot cuprinsul notei din Nrul sus numit al »Unirei« de o *stărpătură literară egită din niște creeri ameliți de fumul fuduliei*. Eară pe onoratul public cetitor îl rog să combine articolul meu din Nro. 182 al »Gazetei Transilvaniei« a. c. cu extrasul publicat de »Unirea« Nr. 36 a. c. și să judece, că mie-mi compete epitetul de *sancta simplicitas* din nota Nrului 37 al »Unirei« a. c. sau celui ce l'a publicat?

Munteanul din Câmpie.

NOU ABONAMENT LA „GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Octomvrie st. v. 1908

se deschide nou abonament pe cartulul trei al anului, la care invităm pe toți amicii și sprijinitorii foicei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coroane, pe șese luni 12 coroane, pe trei luni 6 coroane, pe o lună 2 coroane.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Numărul jubilar al »Gazetei Transilvaniei« se poate comanda direct sau prin librării cu prețul de 1 coroană 50 bani în Austro-Ungaria și 2 coroane (2 Lei 20 bani) în România și străinătate.

Venitul curat ce va ruzulta din desfacerea ediției jubilar, a »Gazetei« se va da fondului jubilar pentru ajutorarea ziaristilor români din Transilvania și Ungaria.

Varietăți.

În cercurile învățământului din Germania se discută de câțiva vreme ideea așa numitelor școli de elită pentru școlarii înzestrați de natură cu puteri intelectuale superioare.

Ar urma, deci, să se înființeze parralele cu școlile existente de curs primar și secundar aceste școli, cari ar da puțința celor înzestrați să meargă mai repede și mai solid înainte, după puterile lor, iar în clasele obicnuite profesorul să aibă puțința de a se ocupa cât se va cuveni de stăruitor cu elevii de inteligență mijlocie sau inferioară.

Prin această împărțire ambele categorii de elevi ar folosi, și ar folosi însuși învățământul.

10% dintre școlari fiind considerați ca având o inteligență și aptitudini deosebite, ar trebui să urmeze așa numitele cursuri de elită; iar restul (80% cu inteligență mijlocie și 10% cu inteligență inferioară) ar trebui să urmeze cursurile obicnuite.

Membrii corpului didactic german sunt pentru această reformă. Vor fi poate mai puțin părinții și încă și mai puțin elevii.

Însuși autorul studiului care se ocupă cu această chestiune e oare-cum îngrijorat de un lucru: că acești elevi privilegiați ar putea cădea pradă unui orgoliu, care ar putea să aibă urmări rele pentru caracterul lor; dar se mângâie totuși, cu diferitele mijloace pedagogice pe cari profesorul le va putea folosi cu succes față de această elită precoce...

M.

ULTIME ȘTIRI.

Timișoara. 20 Oct. (Telegr. part. a »Gaz. Transilvaniei«). Astăzi s'a pertractat înaintea curții cu jurați procesul ziarului »Drapelul« din Lugoj pentru reproducerea în extras a scrisoarei lui Björnson, apărută în revista franceză »Couriere Européen« sub titlul »Opresiunea maghiară«. Acuzatul *Nicolae Jugănar* a fost condamnat la 3 luni închisoare de stat și 400 cor. amendă.

Budapesta. 20 Oct. Ziarul »Slovenski Tizdenik«, al cărui director e deputatul naționalist slovac *Milan Hodja*, publică un articol, în care se destăinuiesc lucruri necunoscute până acuma. Ziarul slovacesc scrie, că ministrul *Andrassy* era gata să protesteze în contra felului, în care a fost anexată Bosnia. El era de părere, că această cestiune să fie mai întâi discutată în parlamentul celor două țări. Numai după-ce s'a promis din partea coroanei, că i-se va primi proiectul de lege relativ la reforma

electorală, *Andrassy* a renunțat la cererea sa.

Budapesta, 20 Octomvrie. Noaptea trecută ministrul de externe sârb *Milovanovici*, a trecut cu expresul Orient prin gara locală. El a fost întâmpinat de ziaristi, cărora le-a spus că pleacă la Londra, Berlin, Paris și Roma, unde va căuta să aibă prilejul de a conferi cu miniștrii de externe respectivi asupra situațiunii. La Roma va căuta cu ori-ce chip să fie primit în audiență de către rege. Fiind înțrebat asupra situațiunii actuale, *Milovanovici* a făcut următoarea declarațiune: Sper că se va ajunge la înlăturarea neînțelegerilor.

Viena. 20 Oct. Eri după amiază s'a lășit vestea la bursa de aici, că s'a declarat războiul între Turcia și Bulgaria.

Belgrad, 20 Octomvrie. Duminică seara mai multe mii de persoane au parcurs străzile ridicând sau spărgând firmele prăvăliilor austriace și ungare strigând: »Jos Austro-Ungaria!« *Jan-darmii* au încercat dar în zadar să pună un sfârșit acestui scandal, manifestanții se adunau din nou în străzile laterale.

Serajevo. 20 Oct. O ceată mai mare de Montenegri din Piva au trecut Sâmbătă noaptea granița Herțegovinei și au pătruns până la localitatea *Gackopolje*. Aici a avut loc o luptă cu trupele austro-ungare. 4 soldați au rămas morți pe teren. După ciocnire Montenegrii au incendiat un sat. Șeful districtului din *Mostar* bar. *Pittner* a plecat la fața locului.

Cugetări.

Noi certăm pe nefericiți pentru a ne dispensa de a-i plânge.

*

Generositatea suferă de relele altuia, ca și când ea ar fi răspunzătoare.

*

Ingratitudinea cea mai odioasă, dar cea mai comună și cea mai veche, e aceea a copiilor față de părinți.

*

Dacă amicii noștri ne fac servicii, noi credem că ei ca amici ni-le datorează, și nu ne gândim de loc că ei nu ne datorează nici amiciția.

*

Acel care e născut spre a se supune, se va supune chiar și pe tron.

Vauvenargues.

Bibliografie.

— *Ciprian Porumbescu*, icoane din frământările unui suflet de artist. De *Dr. Valeriu Branice*. Broșură de 120 pagini. Cu portretul lui *Ciprian Porumbescu*, după ultima fotografie. Prețul unui exemplar 1 cor. 50 bani. Se poate comanda prin librăria »Gazetei«.

Domnii abonați, cari pe ziua de 1 Octomvrie v. nu și-au reînscris încă abonamentul, să binevoiască a-l reînscris înainte, ca să nu li-se interzică expedierea ziarului.

Administrațiunea »Gazetei Transilvaniei«.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Victor Branice

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena

Consultațiuni

cu celebritățile medicale, cu specialiștii de la facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

Subscrisul corp al funcționarilor aduce la cunoștință trista știre despre încetarea din viață a Domnului

ADOLF L. ADLER,

Director al Sucursalei Băncii comerciale ung. din Pesta,

care a încetat din viață, după grele suferințe în 17 ale lunii curente în Viena, unde spera o ameliorare a boalei sale.

Soartea nemiloasă a voit ca să răpească din mijlocul nostru pe neobositul colaborator, pe eminentul coleg și șef al nostru și ne-a aruncat pe noi toți, care l'am stimat și venerat, în doliu adânc.

Subsemnații vom petrece rămășițele pământești ale reposedatului Marți în 20 a l. c. la 3 oare p. m. din casa rece a cimiteriului israelit la ultimul său lăcaș.

Spiritul său îl vom păstra tot-deauna și memoria sa va trăi în noi mai departe.

Brașov, în 19 Octomvrie 1908.

Corpul funcționarilor Sucursalei Băncii comerciale reg. ung. din Pesta.

Cursul la bursa din Viena
Din 19 Octomvrie n. 1908

Renta ung. de aur 4%	109 60
Renta de corone ung. 4%	91 75
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	81 35
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	92 15
Bonuri rurale croate-slavone	93 50
Impr. ung. cu premii	184 25
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	139 —
Renta de hârtie austr. 4 2/10	95 78
Renta de argint austr. 4 2/10	95 75
Renta de aur austr. 4%	114 85
Renta de corone austr. 4%	95 85
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	85 80
Losuri din 1860	151 50
Acții de-ale Băncii ung. de credit	629 50
Acții de-ale Băncii austr. de credit	736 75

Acții de-ale Băncii austro-ung.	1738 —
Napoleondori.	19 14
Mărci imperiale germane	117 35
London vista	239 55
Paris vista	95 45
Note italiene	95 15

Cursul pietei Brașov
Din 20 Octomvrie n. 1908

Bănenote rom. Cump.	18 82	Vend.	18 90
Argint român	18 60	"	18 80
Lire turcesci	21 40	"	21 60
Scris. fonc. Albine 5%	100 —	"	101 —
Ruble Rusesci	2 5 1/2	"	2 53
Napoleondori.	19 04	"	19 16
Galbeni	11 20	"	11 40
Mărci germane	117 20	"	117 3

DEJUN a la zonă.

COST escelent cu abonament în restaurație și pentru casă.
BEUTURI curate.

ANUNȚ DE DESCHIDERE.

Am onoarea a aduce la cunoștința On. public, că am luat iarăși asupra-mi conducerea bine cunoscutului

Restaurant Gabel,

Târgul boilor Nr. 2

și în 17 a lunii curente va fi deschidere. Îmi voi da toată silința ca numele cel bun ce l'am avut până acum la Onorații oaspeți să mi-l păstreze și de aci încolo prin un serviciu solid și neescepționabil, oferind On. public **mâncări și beuturi escelente.**

Rugând On. public de sprijinal său binevoitor
semnez cu toată stima

(362,2--6.)

Johana Muntean-Gabel.

Pentru societăți mai mici stau la dispoziție camere.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul a 10 fileri se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepotil.

Le NAGYENYED
Com. Alsófehérvé

Pomi Roditori Altoiti,
de calitatea I., arbori de pro-
menadă, tufe de ornament, acăși,
gledicii, coniferi ș. a., precum și

Viță de vie altoită,
viță de vie europeană și ame-
ricană cu și fără rădăcini.
Cataloge trimis gratuit și franco.

FISCHER Comp

Cruce seu stea dublă electro-magnetică
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. Nu e mijloc secret.
Vindecă și înviorază pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă bo- se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, ameteli, tinituri de ureche, bătăle de inimă, sgârciuri de inimă, asma, angh greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, re- ceață la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influenza, însomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicu- lui se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate încurse din toate păr- țile lumii, cari propesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate a cel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimitre banii. Unde ori- ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se co furde cu aparatul „Volta“, de ore-că „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro- Ungaria a fost oficius oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja teftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomaniă îndecsebi

Pretul aparatului mare e 8 cor. Pretul aparatului mic e 6 cor.
folosibil la morburi, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expedițe dia centra și locul de vëndare pentru țără și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/28, Strada VADÁSZ 34,
colțul strada Kálmán.